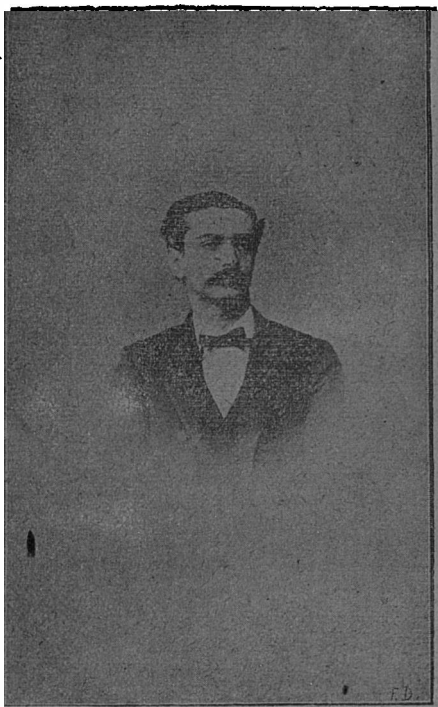

FIGURI CONTEMPORANE

GR. N. MANU

Este fiu al lui N. Manu care a fost frate cu cămașonul lăncii Manu și al renumitei prințese, mușetea, sentimentele și spiritul ei, Marghiolita Manu atât de cântată de poezii pentru virtuțile ei înaltă și sufletească. Dănsa născută Gr. Grădișteanu, era soră cu repausatul președinte al Curții de Conturi, Em. Grădișteanu, și a lăsat în inimile și în amintirile celor cari au cunoscut-o, o brasă de lumină strălucitoare și dulce. Gr. N. Manu, a moștenit de sigur de la mama sa, blândețea și amorul pentru poezie și pentru artă și probabil și rara modestie. Este căsătorit cu una din fiicele lui Crețulescu, persoană cu osebire distinctă, inteligentă, bună și amabilă. Gr. N. are o bibliotecă cu totul vastă, talouri și obiecte de artă rare. A contribuit mult la organizarea administrativă a Domenelor Statului, dar, ce-i formează un titlu neperitor este întemeierea marinei noastre comerciale. Ca Director General al Monopoliurilor, cu o stăruință supra-omenescă, a reușit în sfârșit să pună baze solide acestei noi ramuri de avuție

pentru stat și națiune. Cine nu-i aduce aminte glumele nerode ce se făceau atunci pe socotela „amiralului de uscat”.

Ca tot-d'ă-una, români, au jinit și atunci se fie la înălțime față cu inimile și mințile mari ce li s'au devotat...

Der Gr. N. Manu nu lucrează pentru glorie, pentru răsplătă. A disprețuit baftocora — ultragiile: mare și puțin comun exemplu.

Caracterul său: Noblețea și bunătatea supremă. Retribușunea sa, ca Director al „Monopoliurilor” o consacră totă s'eracilor, artelor, litterelor, și binele pe care îl făcea rămănea tot-d'ă-una Dumnezeuiesc prin delicatețea discrețiunei selle.

În prima sa tinerete, a fost prietep intim cu nfericitul poet Nicolescu... Der despre Gr. N. Manu, se pote spune că sufletul saș îl face pe el însuși un p'devērat poet, — deși nu scrie.

Cu ocasiunea nouilor allegeri, — de și n'a voit să intre în formațiunea guvernamentală, a obținut de la încrederea votanților, un loc de onōre în Corpurile leginitōre.

Nu este de loc hāsardat să se afirmă că nu-va avea de cât să voiască pentru a fi un viitor Ministru.

ALEXANDRU MACEDONSKI.

CONGRESUL MARILOR PUTERI

Articolul principelui Grigori Stourdza, pe care «Literatorul» l'a publicat în No. trecut sub titlul «Le Congrès Des Grandes Puissances» a avut un mare rēsunet în presa europeană. Rēsfoim, la întēplare, diarele si extragem:

Din „Figaro” de la 21 Maiu, 1899:

«În momentul când delegați puterilor se adună în La Haye pentru a căuța mijlōcele proprii să asigure pacea univērsală, credem interesant să atragem atēnțiunea asupra unui important studiū al principelui Grigori Stourdza ce a appăut de curând într'un diar din Bucuresti.

«Autorul nu se arēta prea mult parțisan al desarmarei pe care o consi-deră ca imposibilă de realizat și admite cell mult ca se se reducă cu o treime numărul soldaților în timp de pace. El socotesce că singurul mijloc

«de a manține pacea generală se află numai într'o încercată alianță între Franța, Rusia, Germania, Austria și Italia.

(Aci, «Figaro», reproduce din articolul publicat de «Literatorul», și urmează ast-fel)»

«Cât despre prețul adhererei Franței la această nouă ligă a păcei», principēle Grigori Stourdza, care își dă de amine socotēla de sila pe care am asimțit-o de a înnăbuși «speranțele noastre» chiar pe prețul asigurării păcei, — clasă a se întrevedea că un prilej ar eși la ivēlă când Germania ar consimți de buna-voie se retrocedeze Franței cetatea Metz cu Lorena împreună, în schimbul unei compensari ce i-ar conveni.

«Desfășurările articolului Principelui Stourdza sunt din celle mai interesante și diplomați vor putea să tragă crōde din propunerea lui.»

La Vēritē de la 24 Maiu, c. vorbind despre acelaș articol și reproducēnd fragmente dintr'ēnsul dice:

«Deja, publicațiuni din celle mai seriose stăruiesc de cabinetele europēane să djuhgă la o asemenea înțelegere. Singurul mijloc, dicea, de a curând Principelui Grigori Stourdza, de a garanta pacea, este de a se forma fără întârziere o alianță a puterilor continentale.»

(La Vēritē, continuand să citeze din acest articol, închiāia ast-fel):

«Vom reveni în curând asupra acestui proiect interesant și vom urma cu atēnțiune desfășurarea lui și norocul ce va avea, arându-i din inima un strălucit succes.»

SAUL

Tragedie originală în cinci acte în versuri de d-ni Alexandru Macedonski și Cincinat Pavleșcu, reprezentată pentru întâia oară pe scena Teatrului Național din București, în sera de 28 Decembrie 1893.

— Musica de d-nu Julius Viest —

(Urmare)

SCENA 1-a

Saul, Iirai,

SAUL

«Aștept s'agaduiala și o ții căci vremea trece,
În templu ca și mine cunoști ce se petrece..
Se'i scapi de sub urgie prea mult întârziezi..»

HIRAI

O di s'eu doue încă răgaz, și ai să vezi....
Ne-asigură isbānda o nouă aliata:
Cu noi va fi regina.

SAUL

Ți-e mintea turburată, ..

HIRAI

«Agag cum se va duce vei și tot ce-am urdit.
Atunci vei recunoște c'am fost ne-adormit
Asurā hotara-va a regelui perđare..
Prin ea vom face vie a noastră resbunare.
O cređi dușmana nostra și pote nu greșeși
Der prin dușman adesea mai mult te folosesci:
În crima, tot prin crimă mai lesne se loveșce.»

SAUL

Și cum... Pe-Agag se plece, i lași?

HIRAI

«Chiar ađi pornesce;
Sosit nu este timpul să afli ce-am în gând...
Surprins poți fi de rege... Deci pleca mai curând
...Și mergi a te ascunde din nou penē dișeră.»

ese Samuel

SCENA VI

Saul, Asura, David, Mical, Hiram,

SAUL (căt-re Asura)

Copila ți-este chypul mai palid ca de cera...
S'a dus der se va 'ntorce..

DAVID (căt-re Asura)

Durere toți simțim
-Cand trebuie părinți iubiți, s'ei părăsim.

SAUL

Asura..

MICAL

Timpul singur adduce ălinare

ASURA

Sdrobitu-m'a cu totul prea repede plecare
Era a mea dorință s'ei ved reînturnat
În patria pe care o plâng neincetat
Der nu credeam să suffăr atât la despartire-
Acuma simt ce mare a fost a mea iubire
O tată pentru tine... Acuma..

(Își ascunde fața în mâni.)

SAUL

Voiu cerca

S'alini a ei durere... Copii, puteți pleca.

(Mical și David es)

SCENA VII

Saul, Asura

ASURA

Da: singura cu tine durerea mea dispare...
Imi uit și pe-al meu tată,—uit chiaz de 'nstrainare
Si uit ori-ce ultragiu în taină mi se-adduc.

SAUL

Ultragiu?

ASURA insinuanta și hypocrita

Da: der elli sunt apă și se duc

N'am vrut, nu voiū nici astă-qi de elli se țin sema.
Ș'apoi, se nu te turbur, stăpâne mi-a fost tema...
Cu mine tot d'auna al fost așa-de bun
În cât de-ai casei tēlle nu voiū să mă reșbun;
Insultă pe insultă ori cât se grămădeșcă,
Natura se mi-o schimbe ei n'au se isbāndesca,
De și... ense pe David se'l perd nu așiu voi..

SAUL

Ce dicit? Penă și David?

ASURA

Și el... Nu te 'ndou..

Dovađa...—Tremur ancă de ură,—caci ce-ai dicit
Asupra-mi un nemernic privirea s'o ridice?
La sinul tēu un șerpe ai strāns și te-a mușcat...
Nemernicul e David copilul adoptat!..

SAUL

El? Dēmoni, nem'blanțitā porniți a mea manie
Se'mi fie reșbunarea a ladului urgie.

ASURA

Gandēșce-te mai bine că David ți-estē fiu,
Că fica tea 'i iubesce..

SAUL

Nimic nu voiū se sciu.

SCENA VII

ASURA, SAUL, IONATHAN

IONATHAN

De astă-qi diminețā un sgomot se lățeșce..

Se spune ca bētrānul s'a 'ntors, și ca voiesce
Din nou se rēsvrātescā poporu 'n contra ta.

SAUL

Vorbești de pontefice?

IONATHAN

De el

SAUL

Voiu cerceta,—

Palatul de-o camdāta se pui se'l strejuiesca

Și farā 'ntārdiere căleul se sosēșca.—

A! David, fiu de căine!—Se vede c'a fost scris
Șe mori ca un nemernic.

IONATHAN

Der, tata,

SAUL

Fa ce-am dīs

Regina, ora trece... curteni ne aștepta!

es

SCENA VIII

HIRAM, IONATHAN, apoi MICAL și DAVID

IONATHAN

Pe tata 'l recoprinde mânia ne'nțelepta.
Nu sciu ce se petrece, der dīlnit, turburat,
Aci este prea vesel, aci prea încrunțat...
S'ar crede că un dēmon asupra lui coborā,
Odihnā, nu mai afla, ne-'ncredēșca 'l omora...
Pe David mai cu sema mania și-a resfrant,
Și cred că e și astă-qi lipsita de cuvent,
Eu ense, trebuesce se'l scap... E' detorjē
De frate catre șorā și de prietenie

(se îndreptă spre ușa
din ușile laterale. Pe același
ușa intră Hiram.)

(Jonathan vedend pe Hiram

Hiram?—Ești tu? Eu tocmai voiam se te 'ntelnesc...)

E' David în pericol;—cunoșci cat 'i iubesc..

Mi-ai fost adese ore un sprijin și o povāta...

Se 'l scot de sub urgie grābesce și me 'nvața..

Mi-a dat poruncā tata pe gāde a 'l vesti..

De mqrtea ce 'l pāndeșce tu poți a' l ocroti,

Der trebuie luatā o repede mesura.

HIRAM

Me mira peste David se cada așa ura

-Când toți credeau că este de rege mai iubit

Cand ēșese pe-a lui fica se' l dea a consimțit

N'aibi ense nici o tema! Veghiaza o putere...

Ea scie se nu perdā pe nimeni din vedere

MICAL (Intrānd, căt-re David

Ce'mi spu este zadarnic! Nebuna pōte sunt...

Asura me șpaimēntā, de și fara cuvēnt,

În ea ved o dușmana, în ea ved o peire...

Și... David, mi-este frica se perd a tea iubire..

Mi-e frica de restriște caci suntem tericiți

DAVID

Copila!

HIRAM aparte

Ce' l aștepta de eri abia uniți!

căt-re Ionath n

Se' l dam și ei de veste?

IONATHAN

Mar bine e se scie..

naintānd catre David

Temeu mai pune David pe-a mea prietenie?

MICAL

Și ce? Era aicea?

IONATHAN

Timp nu e de perdut:
De lângă ea te smulge, și fă-te nevățut:
În lanțuri a te pune am ordin de la rege.

MICAL

Cum? Tata se 'nplinescă așa fără de lege?

IONATHAN

Da, Tata nu mai este ce'l scii. — Șovăitor, —
În dragoste și ură e 'ndată schimbător...
Ori-ce îl îngrijesce, — se teme și de-o umbră...
Pe minte i se lasă o noapte tot mai sumbră.
Deci vremea se n'o perdem... Nu scii ce s'a 'ntemplat,
Ce scii este că densusl peirea ți-a jurat...
Fugi... mórtea e la ușă și n'ar mai fi scăpare.

MICAL

Restriștea presimțită sosese, — și e mare.
Se fugă... da.. se fugă... Da! nu întârziă...
Vai! tata! Ênsuși tata din brațe se mi'l ia.
E ênsă adevărul acesta, scumpe frate?
E ore cu puțință așa fatalitate?
Ce intrigă mârșavă în umbră s'a țesut?
Răspundeți... — voi de sigur sciați și ați tăcut...
Al... Derk... — se limpedesce vederea minței mele...
Asura e sorgintea isvorului de rele...
Asura! — ea pe tata de noi l'a 'nstrăinat
Din ȃiua de când puse piciorul în palat.
Mai spune ânce David că nu avém dreptate,
Că ea...

DAVID

Nu pot nici astă-ȃi se cred în rēutate.

HIRAM

Miȃi locul de scăpare mai bine-ați căuta.

MICAL

De ce cu mine, David, legat'ai viața ta?
Eă, — eă, ți sunt rēstriștea. Eu, eă, ți sunt peirea... —
Ah! pentru ce spre mine înpinsu-te-a iubirea?
Blestem peste minutul în care m'ai vēțut —
Blestem! — Der plēcă... Uită acel fatal minut

DAVID

Te-ascult și ori-ce vorbă în suflet mă răneșce.
Se plec? Mical imi ȃice se plec?..

IONATHAN

Căci trebuieșce.

MICAL

Erta e, David, nu scii ce ȃic, — nu scii ce fac
Mururarea mea de cuget voind să mi-o înpac...
Căci, pôte, decă pe-alta iubeai, — era să fie
ȃcutită a tea viața de cruda dușmanie.
Pe-o vale înflorită, — păstor, — der fericit
Puteai să creȃi că traiul e cântec nesfârșit,
Oh! dulcele meu suflet...

IONATHAN

Mical, — un pas s'aude...

MICAL

Oh! ceas al despărțirei funest! Momente crude!

HIRAM

Așeșce David, pôte e ânce timp se scapi....

MICAL

Fugi....

HIRAM (catre David)

Der în a lor mână ia sēmă șc nu 'ncapi... —
De și nu s'au dat ânce poruncile priimite
Eșirile pot ênsă se fie strejuite
Ș'apoi, poți chiar pe rege în drum se'l intelneșci.

MICAL

Hiram, ênse pe unde se fugă 'l sfātuieșci?...
Oh scapă 'l, — și tu frate...

(Ingenuchiază)
de mine aveți milă.

HIRAM

Ridică-te... — N'aibi grijă, iubita mea copilă;

(catre David arētându'i o ferestră)

Ferēstra dă 'n grădină. E lesne se cobori...
De-acolo poți afară încet se te strecori;
În urmă se iei drumul spre Nob.. E o cetate
În care ai să afli pe dulcele meu frate. —
Ahimelec îl chiamă și este sacerdot.

DAVID

Dér se trăiesc departe de ea simț că nu pot...
Mai dulce ar fi mórtea.. sosēșcă..

MICAL

Vai! ce sōrtă!

(catre David)

Aici decă stai ânce o clipă, mă veȃi mōrtă...
Oh! plēcă, în genuchiș te rog.

DAVID (dureros)

Nu pot.

IONATHAN (împingându'l spre ferestră)

De grab.

DAVID

Dér...

IONATHAN

David, e momentul s'arēȃi că nu ești slab.

DAVID

O vreȃi? Eî bine, fie! adio.

MICAL

David!

IONATHAN

Iute....

HIRAM

La noi te veî întōrce ca mâine, — ênse dute,

DAVID

Mical.

MICAL

Adio.

IONATHAN

Frata, — fugi, — nu mai aștepta.

(David trece ferestră)

MICAL

În viața seă în mōrte voiă fi numai a ta,

DAVID (Dincolo de ferestră)

Mical, — Mical, Adio.

MICAL (trecēnd'i brațele pe dupe git)

Oh nu; Peste puțință

Imi e să 'ndur acēstă cumplită sufferință...

Rēmăi, — mai bine mōrtea de cât se mă despart...
Nu, — nu; voiesc cu tine destinul se'l inpart...
Rēmăi, — căci decă 'nvinge nedemna uneltire
O pavēză lui David voiă face din iubire.
Simțire 'n al meu suflet cât timp va fi mereă
Să calce trebui-vor ântēiă pe corpul meu.
Rēmăi, — rēmăi...

HIRAM

Copilă, iubirea te orbeșce...

IONATHAN

Ce faceți? Vremea trece.

MICAL

Vai!

(s'aude sgomot)

HIRAM

Regele sosește.

MICAL

Nebună, —sunt nebună; Adio.—S'a sfârșit.

DAVID

Prin inimă de tine voi fi ne-despărțit..

(David dispăre de la fereastră)

MICAL

Oh! singură mă lăsa.. (șovăește)

IONATHAN (susținând'o)

Dér n'ai pe al tēu frate?

MICAL

Da; Tu-mi rămăi.—Voiu ênse să plâng în libertate,

Mă duc..

(ese)

SCENA IX

HIRAM, IONATHAN, apoi SAUL

IONATHAN

Vai! e sdrobită.

IONATHAN

Ori-ce e trecător.

IONATHAN

De sigur; dér de grabă șei fiim în ajutor.

SAUL

E ore 'ndeplinită porunca mea? Răspunde,

Pe David nu'l ved încă; se'u?.. pôte,—se ascunde?

IONATHAN

La fie-care pôrtă strejari am rânduit.

SAUL

Attunci de grab, s'adducă aicea pe-osândit.

IONATHAN

SCENA X

SAUL, HIRAM, apoi IONATHAN

SAUL se plimbă câte-va momente. Scenă mută.

HIRAM (insinuaut)

Stăpâne, te muncește o crudă turburare..

SAUL

Tradarea uneltită, Hiram, este prea mare —
 Puteai se crești tu ore că David?...—L'am urcat
 În dragostea mea naltă și fiu l'am adoptat...
 Der el în cupa vieței turnatu-mi-a otravă...—
 În loc se țină sēma de-a numelui meu slavă,
 De totă bunetatea cu care l'am privit,
 A fost ca și un șerpe la sin când e 'ncăldit...
 Hrăni pentru regina,—mișelul!—ca resplată...
 În nôptea cugetărei o pôită vinoată!
 Sē 'npace a mea ură nimic nu va putea...

HIRAM

Der sigură e fapta?...

SAUL

Mi-a spus'o enșă și ea.

În sânge a lui crimă va fi innăbușită....

IONATHAN

Zadarnic cercetarea mi-a fost amēnunțită
 S'ar crede că pământul de viu l'a înghițit...
 Palatul a fost enșă și e bine pazit.

SAUL

Cum? David se dispare?...—Aflați-mi-l îndată
 Nemernici cari vindeți pe-al'voștru rege.

IONATHAN

Tată....

SAUL

Destul.. Vē știu ce sunteți. Plecați.. și fară el
 A cî se nu ve 'ntorceți.. (es)

SCENA XI

SAUL sigur apoi ASURA

Mișelul,—tot mișel!

Lipsitu-î-a 'ndrăsnela cu mine să dea fața...
 Din nou să mă face bine —nebulule, te 'nvață!
 Din tină mă ridică pe ômeni!—E grozav
 S'ajungî să te disfidă truphia unui sclav!
 Porunca tea de rege batjocoră să fie,
 Sē simți ne-putinciosă că e a tea mânie..

(pausă)

Dér.. decă o nedreptă pornire m'ar orbi
 Și numai pasiunea în mine ar vorbi?
 Asura, a fost pôte gelosă,—cine știe?
 Ca ori și ce femeie de-a mea prietenie,
 Prea grabnic am fost pôte,—da..—ved că am greșit...
 N'am dréptă judecată,—sunt un nesocotit...
 Făcutu-l-am pe David pribeag să retăcească...
 Pe mine, al se'u tată, de veci se mă urească...
 De-acum în a mea prēmă pustiu va domni...
 Ori-cât se'l strige Saul el nu va mă veni...
 Puterea mea de rege nimic n'o să mi-ajute
 Sē dea o nouă viață momentelor trecute...
 S'au stins acele zile când nobilul copil
 Făcea pe corde mâna se'i tremure agil
 Când ori-cc gând șinistru și ori-ce intrisfare
 Perea înprăștiată de tēnă cantare...
 O! David David! David, întorceți —nebun
 Mē simt când ești departe.—De toți se te resbun
 Voi ști prin ori-ce mișloc. Întorce-te,—Asura
 Sădit'a 'n al meu cuget neliniștea și ură
 Nevrednic n'a fost David de 'ncrederea ce 'n mort
 Iar Saul fără dēnsul e singur ca un mort..
 Zadarnic rēsuna-vor șoptiri de fericire,
 Zadarnic va fi cântec, lumină și iubire
 Mi-e inima închisă de veci.—Doresc atat
 Sē uit această viață de scărbă și urât
 Sē mor.—Odihnă santă asupra-mi te coboră
 Și'n pacea nimicirei ființa mi-o 'nfașoră...
 Dér nu...—Voiesc 'nainte să mōră toți...—Voiesc
 Calēu al rēsburărei să fiu,—și să lovesc
 Veniți...—Ah! Unde sunteți? (în delir) (ride)

Voi rideți,—dér veți plânge,

În față și în urma ved sânge,—sânge,—sânge.
 Fantasme, dēmoni, Iadul întreg s'a resvrătit
 Se cletănă pământul și sōrele-a murit..

ASURA (intrând; pērul în desord'ne

Mort,—este cu puțința?

SAUL

Der cine?

ASURA

Tata! Tata!

AUL ne-aușind-o, i în deler

A șis ea mort e David...—Deci mōra blēstemata
 (Scote paloșul, i allerga dupe ea)

ASURA (alergând)

Ce este? Rege...—Saul.. Der nu măi înțeles..

SAUL prigōn nd-

Ha! Ha! Șfârșit e totul.—Mōri! Iadul te-a trimis.

Fine e Actului III.

—EXE—